

Beyoğlu

Perşembe Pazarı

Güzelleştirme Ve Koruma Derneği
Odak Grup Toplantı Raporu

Mart 2025

İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı
Şehir Planlama Şube Müdürlüğü
tarafından hazırlanmıştır.

Mart 2025

1 Giriş

Karaköy’de düzenlenen “Perşembe Pazarına İlişkin 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Bilgilendirme Toplantısı”, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden Şehir Planlama Şube Müdürlüğü, Kültür Varlıkları Projeler Şube Müdürlüğü ve İstanbul Planlama Ajansı’nın teknik ekiplerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Müdürlük olarak öncelikle Perşembe Pazarı’na ilişkin imar planı çalışmalarına yeniden başladığı belirtilerek, hem alandaki kullanıcılar hem de ilgili paydaşlarla daha sağlıklı bir iletişim ve veri tabanı oluşturmak amacıyla katılımcı bir süreç yürütüldüğü ifade edildi. Planlama sürecinin Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü ile eşgüdüm içinde yürütüldüğü vurgulandı ve bölgeye dair görüşleri dinlemek üzere toplantı başlatıldı.

Toplantıda söz alan dernek temsilcileri, bölgenin hem tarihsel değerleri hem de mevcut kullanımı açısından büyük önem taşıdığına dikkat çekti. Katılımcılar, hem tarihi yapıların hem de tapulu, miras kalan ya da ticari olarak kullanılan mülklerin korunmasını istediklerini belirttiler. Aynı zamanda, mevcut görüntünün iyileştirilerek Perşembe Pazarı’nın daha nitelikli, estetik ve turistik bir çekim merkezine dönüşmesinin hedeflendiğini ifade ettiler. Bölgede daha butik işletmelerin, küçük kafelerin ve yeraltı otoparkı gibi altyapı çözümlerinin gündeme alınması gerektiği vurgulandı.

Katılımcılar, Perşembe Pazarı’nın Türk sanayisinin doğduğu yer olduğunu hatırlatarak, geçmişte burada faaliyet gösteren büyük firmaların (örneğin Çanakkale Seramik, E.C.A., Borusan, Koçtaş) bölgeye tarihsel bir zemin kazandırdığını ifade ettiler. Dolayısıyla alanın yeniden düzenlenmesi sürecinde bu geçmişin dikkate alınması gerektiğini, “bacasız sanayi” olarak nitelendirilen turizmle bu tarihsel dokunun harmanlanabileceğini dile getirdiler.

Toplantıda özellikle parsel bazında yenilemenin önemi vurgulandı. Katılımcılar, herkesin kendi parselinde iyileştirme yapabilmesini savunarak, bu yöntemin zamanla bütüncül bir dönüşümü tetikleyebileceğini belirttiler. Parsel bazında küçük adımların bir süre sonra bütünlük oluşturabileceği, bu yaklaşımın alandaki yapılarla uyumlu olduğu ve daha uygulanabilir bir yöntem olduğu görüşü paylaşıldı.

İBB Kültür Varlıkları Projeler Şube Müdürlüğü'nden bir temsilci, alanın koruma alanı statüsünde olması nedeniyle parsel parsel yapılar için özgün ve belgeye dayalı koruma politikaları geliştirdiklerini belirtti. Bu politikaların, yapının eski fotoğraflarına ve belgelerine dayanarak, aslına uygun bir restorasyon yaklaşımıyla planlandığını, özgün dokuya müdahale etmeden bir süreklilik hedeflendiğini aktardı.

Katılımcılar, bu tür planlama çalışmalarında dernek olarak sürece destek vermeye hazır olduklarını ifade ederek, farklı ülkelerden örneklerle de süreci zenginleştirdiler. Özellikle Kuzey Vietnam'da benzer bir tarihî dokunun korunduğu ve turistik bir destinasyona dönüştüğü örneği paylaşıldı. Katılımcılar, benzer bir yaklaşımın Perşembe Pazarı için de uygulanabileceğini ifade ettiler.

Planlama ekibinden bir temsilci, mevcut işlevlerin birbirleriyle ilişkilerini tam olarak çözemediklerini belirterek, sektörlerin birbirinden nasıl beslendiği, alanın fonksiyonel sürekliliği ve olası bir fonksiyon değişikliğinde ortaya çıkabilecek kayıplar üzerine sorular yöneltti. Katılımcılar ise alanda çevreyi kirletmeyen, geleneksel ticari sektörlerin hâlen aktif olduğunu; boya, hırdavat, tarım makineleri gibi satış kalemlerinin devam etmesi gerektiğini vurguladılar. Ayrıca, birçok mülk sahibinin alanı doğrudan kendisinin kullanmadığı, kiracılar aracılığıyla Perşembe Pazarı'nın ticari karakterinin sürdürüldüğü ifade edildi.

Turizme dair değerlendirmelerde, alanın “dekoratif” bir mekâna dönüşmesinin riskleri dile getirildi. Alanın cazibesini zaten yaşayan tarihî dokusundan aldığını, bu özgünlüğün kaybolmaması gerektiği vurgunladı. Katılımcılar ise “buranın biblo gibi olması” yönünde bir temennide bulunarak, zemin kaplamasından yapısal dokuya kadar estetik ve tarihî değerlere daha fazla önem verilmesini önerdiler. Dernek olarak 86 kayıtlı üyelerinin bulunduğunu, her binada bir malik üye olduğunda sürece katkı sunabileceklerini aktardılar.

Toplantıda mülkiyet yapısının karmaşıklığı, mal sahipliği ile kiracılık ilişkisi ve sektör bazlı kullanım kısıtlamaları gibi konular da gündeme geldi. Bu kapsamda plan notları aracılığıyla bazı özel bölgelerde sektörel kısıtlamalar getirilebildiğini ve bu tür yetkilerin planlama süreci kapsamında değerlendirilebildiği belirtildi. Ayrıca İBB Kültür Varlıkları Projeler Şube Müdürlüğü’nden bir temsilci ise planlama ve proje süreçlerinin eş zamanlı olarak ilerlediğini, alanın güzelleşmesinde sadece kamu değil, yerel kullanıcıların da aktif rol almasının esas olduğunu ifade etti.

Toplantının ilerleyen bölümünde, süreci daha sağlıklı yürütebilmek adına daha derinlemesine görüşmelere ve anket çalışmalarına ihtiyaç olduğu belirtildi. Bu kapsamda hem ziyaretçiler hem de esnafa yönelik iki ayrı soru seti üzerinde çalışıldığını ve belirli sayıda firma ile görüşmeler yapılmasının planlandığını açıkladı. Bu süreçte yerel paydaşların desteğiyle daha etkin bir katılımın sağlanabileceği ifade edildi.

Toplantı, planlama sürecine dair karşılıklı görüş alışverişleri ve iş birliği çağrıları ile son buldu.

